

Juridische en ethische aspecten van communiceren op sociale netwerksites

Philippe Bocklandt, Tim Vanhove, Vicky Franssen en Martine De Zitter
Oktober 2015

Inhoud

1	Een vraag naar duidelijke kaders.....	2
2	Sociale netwerksites en het werk.....	2
3	Beroepsgeheim en discretieplicht.....	3
4	‘Auteursrecht’ en ‘recht op afbeelding’	4
4.1	Auteursrecht.....	4
4.2	Het gebruik van foto’s op sociale netwerksites	4
4.2.1	Het gebruik van foto’s van iemand anders	4
4.2.2	‘Recht op afbeelding’ of ‘portretrecht’	4
5	Eigendomsrecht algemeen ... een heel netelige kwestie	5
6	Enkele casussen.....	6
7	Algemene adviezen	9
8	Checklist	10
8.1	Privacy en toelatingen.....	10
8.2	Over (de grens tussen) persoonlijke en professionele communicatie.....	11
9	Meer informatie	12

Deze tekst maakt deel uit van ‘Sociaal werk netwerk online’
– een gps en tools om professioneel te communiceren op sociale netwerksites.
Dit materiaal kwam tot stand via 4 lerende netwerken met 50 beroepskrachten uit sociaal werkorganisaties.
Dit project werd opgezet door Cera en de Arteveldehogeschool.
Voor alle materiaal: www.sociaal-werk-netwerkt-online.be

1 Een vraag naar duidelijke kaders

Professioneel communiceren op sociale netwerksites is vrij nieuw. En voor velen onwennig. De vriendschappelijke lichtheid van communicatie via social media strookt niet zomaar met de professionele ernst waarmee we als sociaal werker willen communiceren. Bovendien is voor vele sociaal werkers onduidelijk wat kan en wat niet kan. De roep om duidelijke ethische en juridische kaders is groot. Voor vele organisaties leidt die onduidelijkheid ook tot een grote terughoudendheid en een kramp om communicatie via sociale netwerksites (verder) te ontwikkelen.

De idee dat onze communicatie wereldwijd verspreid wordt via sociale netwerksites en dat we de controle daarover kwijt zijn, doet sociaal werkers reflecteren over wat kan en wat niet kan. Volgend filmpje zet ook al aan tot nadenken: <https://www.youtube.com/watch?v=-np4VrtGzF4>

Bovendien “loopt het juridisch kader steeds achter op innovaties en veranderingen in ICT en in de sociale media-applicatie”, zo stelt Pieter-Jan Valgaeren (2015), “er is een ontzettend grote grijze zone... Het is moeilijk om er een lijn in te trekken.”

Toch zijn de brede contouren duidelijk op diverse terreinen, met name:

- Het gebruik van sociale netwerksites op het werk;
- Het item beroepsgeheim – discretieplicht;
- Portretrechten en auteursrechten;
- Eigendom van al wat op sociale netwerksites wordt geplaatst.

2 Sociale netwerksites en het werk

De algemene spelregels over het thema ‘sociale netwerksites in relatie tot het werk’ worden in deze publicaties verduidelijkt: Valcke e.a., 2013; Buelens e.a., 2012; Baelden e.a., 2014; Saelens, 2015; Franssen & Vanhove, 2015.

Enkele juridische kernelementen worden kort samengebracht (vrij naar Baelden e.a, (2014)):

- Als je voor je werk geen toegang tot internet nodig heb, moet de werkgever dit ook niet voorzien;
- Je werkgever mag tijdens de werkuren je toegang tot internet beperken (bijvoorbeeld tot bepaalde uren of tot bepaalde websites);
- Als je met toestellen (zoals laptop of internetverbinding) van de werkgever werkt en webpagina’s gebruikt die voor iedereen toegankelijk zijn, dan mag je werkgever dit internetgebruik controleren. Het is wenselijk dat je als medewerker weet of hij dit controleert;
- Gebruik je webpagina’s die niet voor iedereen toegankelijk zijn, dan mag je werkgever je internetgebruik tijdens de [werkuren controleren onder bepaalde voorwaarden](#);
- Maak je buiten de werkuren gebruik van je eigen laptop en internetverbinding en gebruik je webpagina’s die voor iedereen toegankelijk zijn, dan is het niet verboden dat je werkgever meekijkt. Je werkgever mag je internetgebruik niet volgen als het om webpagina’s gaat die beperkt toegankelijk zijn (bijvoorbeeld enkel voor je vrienden, of beveiligd met een wachtwoord);
- Je werkgever mag sancties nemen met betrekking tot je internetgebruik als hij kan aantonen dat je via internetcommunicatie de belangen van de organisatie schaadt of wanneer je het sociale mediabeleid niet naleeft of de goede technische werking van het IT-systeem in gevaar brengt.
- Tijdens je ziekteverlof mag je berichten posten op sociale netwerksites – ook over je werk.
- Communiceren op sociale netwerksites of het logo van je organisatie daar gebruiken, kan enkel als je daarvoor de toestemming hebt.

Omdat we wetgeving achterloopt op de concrete ontwikkelingen rond het gebruik van sociale media op de werkvloer, werken organisaties eigen, concrete [sociale mediarijchlijnen](#) uit.

3 Beroepsgeheim en discretieplicht

We nemen het woord beroepsgeheim snel in de mond. Hansen (2015) helpt verduidelijken: Wat zegt de wetgeving: *“Geneesheren, heekundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd en deze bekendmaken buiten het geval dat ze worden geroepen om in rechte of voor een parlementaire onderzoekscommissie getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet hen verplicht die geheimen beend te maken, worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van honderd tot vijfhonderd euro”* (Artikel 458 Strafwetboek)

Beroepsgeheim geldt dus voor welomschreven beroepsgroepen (uitgebreid met beroepsgroepen die in andere decreten worden vermeld; bijv. OCMW-wet, jeugdbeschermingswet, decreet bijzondere jeugdbijstand, decreet integrale jeugdhulp, CLB-decreet, GGZ-decreet, decreet algemeen welzijnswerk, reglementering i.v.m. bemiddeling, ...).

Daarnaast geldt hoe dan ook de discretieplicht (Stokx & Faes, 2013). Dit is de verplichting om bij het uitoefenen van zijn functie geen vertrouwelijke gegevens vrij te geven aan anderen dan diegenen die gerechtigd zijn om er kennis van te nemen. Discreet omgaan met gegevens geldt voor iedereen die werkt in een organisatie. Deze discretieplicht is vooral bedoeld als bescherming voor het niet doorgeven van gegevens buiten de organisatie.

	Beroepsgeheim	Discretieplicht
<i>In belang van...</i>	De vertrouwensrelatie hulpverlener - cliënt	De dienst, voorziening of onderneming
<i>Geldt voor...</i>	Bepaalde beroepscategorieën waarin vertrouwensrelatie noodzaak is	Geldt voor alle medewerkers
<i>Geldt t.a.v. ...</i>	Iedereen (tenzij gedeeld beroepsgeheim)	Iedereen behalve t.a.v. collega's, oversten
<i>Zwijgplicht</i>	Intern en extern	Extern
<i>Zwijgrecht t.o.v. ...</i>	Rechter	Niemand
<i>Sanctie</i>	Strafsanctie	Arbeidsrechtelijke of tuchtrechtelijke sanctie

Wat heeft dit nu te maken met professioneel communiceren via sociale netwerksites? Of een medewerker nu gehouden is door beroepsgeheim of 'enkel' door discretieplicht, het is hoe dan ook niet oké dat er vertrouwelijke gegevens worden verspreid via sociale netwerksites. Zelfs al verspreidt een cliënt zelf vertrouwelijke gegevens uit de eigen situatie via sociale netwerksites of al geeft de cliënt de toestemming vertrouwelijke gegevens te delen, dan nog is het ongepast om als sociaal werker daarover via sociale netwerksites te communiceren.

4 'Auteursrecht' en 'recht op afbeelding'

Informatie van anderen op sociale netwerksites gebruiken is aan enkele duidelijke spelregels onderworpen. We hebben het hier dan zowel over informatie (auteursrecht) als over foto's (recht op afbeelding en portretrecht).

4.1 Auteursrecht

Deze info is vooral gebaseerd op een interview met Pieter-Jan Valgaeren (Franssen & Vanhove, 2015).

Tekst overnemen van anderen op sociale netwerksites kan perfect. Er zijn dan twee mogelijkheden:

- Ofwel maak je er een volledige eigen verwerking van;
- Ofwel refereer je correct naar de auteur. Dat kan door ...
 - de auteur en de bron waar je de info haalde correct te citeren.
 - een hyperlink te leggen naar de webpagina waar je de auteur dan aan het woord laat.

4.2 Het gebruik van foto's op sociale netwerksites

Het gebruik van foto's op sociale netwerksites waarop mensen herkenbaar zijn, is een iets complexere kwestie. Twee situaties vergen hier specifieke aandacht.

- Het gebruik je een foto van iemand anders;
- het gebruik van eigen foto's waarop mensen herkenbaar worden afgebeeld.

4.2.1 Het gebruik van foto's van iemand anders

Als je foto's van iemand anders gebruikt, heb je te maken met auteursrecht. Je doet er dan goed aan naar de auteur van de foto te verwijzen.

Haal je foto's zomaar van het internet (bijvoorbeeld via Google-afbeeldingen) dan komen enkel die foto's in aanmerking die gelabeld zijn voor hergebruik. Die foto's vind je door in de menubalk bij 'Google-afbeeldingen' te klikken op 'Zoekhulpmiddelen' en daar bij gebruikersrechten door te klikken op 'Gelabeld voor hergebruik'.

Op meerdere websites kan je ook [foto's of afbeeldingen](#) kopen.

4.2.2 'Recht op afbeelding' of 'portretrecht'

Een tweede 'fotokwestie' die aandacht vraagt, is het plaatsen van eigen foto's op sociale netwerksites waarop mensen herkenbaar afgebeeld staan. Zelfs al gaat het om eigen foto's van een eigen evenement van je organisatie (een studiedag, een opendeurdag,...) is het niet evident om foto's waarop mensen herkenbaar zijn te plaatsen op sociale netwerksites.

Uitgangspunt is dat elke persoon exclusief recht heeft op zijn eigen beeltenis. In België wordt dit het 'recht op afbeelding' genoemd, in Nederland 'portretrecht'. Dit recht op afbeelding bevat twee elementen: "Daarmee bedoelen we dat anderen een persoon niet in beeld mogen brengen zonder diens uitdrukkelijke toestemming. Als je een foto wil nemen van een bepaalde persoon, zal je daarvoor in principe vooraf toelating moeten krijgen. Je mag bestaande afbeeldingen ook niet (her-)gebruiken zonder toestemming van de afgebeelde persoon." (Verhaert & Lievens, 2015).

Dit geldt evenwel niet voor foto's van publieke personen op publieke plaatsen. Publieke personen mogen wel gefotografeerd worden en deze afbeeldingen mogen dan wel gebruikt worden.

Voor het gebruik van foto's van minderjarigen zijn de spelregels dan weer strikter. Zelfs met de expliciete toestemming van ouders mogen foto's van minderjarigen nog niet geplaatst worden op open en publiek toegankelijke websites waar de foto's kunnen gedeeld worden. Op een gesloten Facebookgroep kan het bijvoorbeeld wel.

Tegenover deze strenge uitgangspunten staat dat er slechts een 'probleem' ontstaat wanneer iemand klacht neerlegt tegen het ongeoorloofd gebruik van zijn of haar beeltenis of die van hun kinderen. Advies is dus: van zodra iemand bezwaar maakte tegen het plaatsen van een foto op sociale netwerksites, verwijder je die foto zo snel mogelijk.

Enkele belangrijke tips voor het gebruiken van foto's van personen op sociale netwerksites op een rijtje:

- Zorg er voor dat personen niet herkenbaar in beeld worden gebracht (bijvoorbeeld foto's van de rugzijde van personen of van gemaskerde kinderen);
- Vermeld op de uitnodiging voor een evenement dat mensen door aanwezig te zijn op het evenement impliciet de toelating geven dat er van hen foto's gemaakt kunnen worden en dat deze gebruikt kunnen worden door de organisator;
- Plaats de foto's niet openbaar (plaats bijvoorbeeld foto's van een personeelsfeest enkel op het intranet van de organisatie);
- Plaats foto's van kinderen in een gesloten omgeving, zoals een gesloten Facebookgroep of op Dropbox met een log-in;
- Wanneer iemand bezwaar maakt tegen het plaatsen van een foto op je sociale netwerksite, verwijder dan die foto zo snel mogelijk;
- Ruim af en toe je oude foto's op sociale netwerksites op.

5 Eigendomsrecht algemeen ... een heel netelige kwestie

Heikel punt is en blijft het gegeven dat iedereen die communiceert op sociale netwerksites bij het aanvaarden van de gebruikersvoorwaarden heeft toegestemd dat de geplaatste gegevens 'eigendom' worden van de sociale netwerksite.

Bij Facebook klinkt dit bijvoorbeeld als volgt:

Voor inhoud waarvoor intellectuele-eigendomsrechten gelden, zoals foto's en video's (IE-inhoud), geef je ons specifiek de volgende toestemming met inachtneming van je [privacy-](#) en [toepassingsinstellingen](#): je verleent ons een niet-exclusieve, overdraagbare, sublicentieerbare, royaltyvrije en wereldwijde licentie voor het gebruik van IE-inhoud die je op of in verband met Facebook plaatst (IE-licentie). Deze IE-licentie eindigt wanneer je jouw IE-inhoud of je account verwijdert, tenzij je jouw inhoud hebt gedeeld met anderen en zij de inhoud niet hebben verwijderd. (<https://www.facebook.com/legal/terms> - geraadpleegd op 22 juli 2015)

Dat betekent dus onder andere ...

... dat het niet eenvoudig is om eigen berichten of foto's die je zelf weg wil ook zelf volledig te verwijderen op de sociale netwerksite – zeker niet wanneer deze door andere reeds zijn gedeeld.

... dat je zelf geen greep hebt op wat er met de geplaatste informatie gebeurt. Integendeel.

6 Enkele casussen

Hieronder staan enkele casussen - met dank aan Hansen (2015) en Janssens (2014) en de deelnemers aan onze lerende netwerken - waarbij ethische en juridische aspecten van het communiceren op sociale netwerksites aan bod komen. Deze casussen kunnen een aanleiding zijn om in je organisatie een eigen visie en krijtlijnen over het omgaan met sociale netwerksites verder uit te kleren. Een eenduidig en sluitend antwoord op deze casussen bestaat niet. Het gaat om afwegingen en keuzes.

Voor een aanzet voor het formuleren van keuzes is een zinvolle beginvraag vaak: *“Wat doen we in soortgelijke situaties offline?”*

6.1 Casus 1

Je ontvangt een vriendschapsverzoek van iemand wiens naam je bekend voorkomt. Op de profiel-pagina staat de pasfoto van een hond. Als je de uitnodiging accepteert zie je dat dit een cliënt van je is. Later stuurt de cliënt je een bericht dat ze verhinderd is op de eerstvolgende afspraak. Tegelijkertijd geeft ze bijkomende info over het laatste gesprek. Terloops laat ze weten dat ze leuke foto's van jou in zwembroek heeft gevonden op het net.

6.2 Casus 2

“Het is Dag van de Verpleegkundige vandaag en Katrien had taart mee. Leuk diensthoofd. 't Mag vaker dag van de verpleegkundige zijn” post je op Facebook.

Wat denk je hiervan?

- 1 Wie heeft hier nu wat aan? Moet dat op Facebook?
- 2 Hier creëer je alleen maar een foute beeldvorming mee.
'Hebben die niets beter te doen dan taart eten? En patiënten maar wachten.'
- 3 Leuk. Zo weten anderen ook dat het een leuke afdeling is.

6.3 Casus 3

Je werkt met een moeilijke patiëntendoelgroep. Omdat patiënten niet zouden binnendringen in je privésfeer, staat enkel je voornaam op je personeelsbadge te lezen.

Wat denk je hiervan?

- 1 Met zo'n job vind ik het onverantwoord om een persoonlijk Facebookprofiel te hebben of actief te zijn op de sociale media.
- 2 Werk en privé houd ik strikt gescheiden. Dus ja, we werken niet met Facebookprofielen maar hebben één Facebookpagina en die is publiek.
- 3 Sociale media? Ik ga mee met mijn tijd, maar ik ken ook alle trucjes om de privacy van mijn profielpagina te garanderen.

6.4 Casus 4

Je had een rotdag op het werk. Te laat door de file, ambras in het team, conflict met je baas. Je bent helemaal klaar voor een statusupdate op Facebook.

Wat denk je hiervan?

- 1 Ik laat me eens goed gaan en ventileer mijn frustraties met naam en toenaam. Dat doet deugd. Hoe meer likes van collega's, hoe liever, want iedereen weet dat met X niet te werken valt.
- 2 Ik zet er niets van op Facebook: werk is werk en privé is privé.
- 3 Ik zet erop dat ik een rotdag had. De lieve reacties van collega's en vrienden helpen me om er morgen met frisse moed weer tegenaan te gaan.

6.5 Casus 5

Tijdens het personeelsfeest nam je bij verrassing een leuke foto van je beste collega's. Zowat 'best friends forever', of toch 'best colleagues forever'. Die foto komt op Instagram!

Wat denk je hiervan?

- 1 Iedereen weet dat ik al mijn foto's op Instagram zet. Sommige collega's blijven zelfs uit mijn buurt als ik mijn smartphone bovenhaal om foto's te nemen.
- 2 Ik vraag vooraf aan mijn collega's of ik de foto op Instagram mag zetten.
- 3 Als ik het vooraf vraag, is de verrassing van de leuke foto weg. Ik vraag dus niets en publiceer de foto.

6.6 Casus 6

Een patiënt stuurt jou een vriendschapsverzoek voor Facebook na haar ontslag uit het ziekenhuis.

Wat denk je hiervan?

- 1 Ik weiger het vriendschapsverzoek. Ik hou werk en privé het liefst gescheiden.
- 2 Ik aanvaard het vriendschapsverzoek, maar zal haar 'ontvrienden' als ze opnieuw wordt opgenomen.
- 3 Ik aanvaard het vriendschapsverzoek en voeg haar naam toe aan het lijstje 'kennissen'. Zo krijgt ze niet de berichten die ik naar familie en goede vrienden stuur.

6.7 Casus 7

Je smartphone pinkt al de hele voormiddag. Je krijgt verschillende berichten binnen via Facebook.

Wat denk je hiervan?

- 1 Vrienden zijn belangrijk, dus check ik meteen wat ze te vertellen hebben. Dat vraagt maar een paar seconden tijd.
- 2 Vrienden zijn belangrijk, maar ze beseffen wel dat ik nu aan het werk ben. Tijdens de pauze zal ik snel even kijken.
- 3 Vrienden zijn belangrijk dus ik neem de tijd om hun berichten te lezen en erop te reageren. Daar maak ik 's avonds thuis tijd voor.

6.8 Casus 8

In onze leefgroepen dragen we er prima zorg voor dat we op sociale netwerksites nooit foto's plaatsen waarop onze kinderen en jongeren herkenbaar zijn. Maar zelf plaatsen ze op hun Facebookprofiel te pas en (nog meer) te onpas foto's van zichzelf en van mekaar, vaak zonder maar af en toe ook mét begeleiders. Hoe kunnen we daarmee omspringen en in hoe ver zijn wij als organisatie verantwoordelijk voor de foto's die van deze leefgroepactiviteiten online gezet worden?

6.9 Casus 9

Door X te volgen op Facebook blijf ik op de hoogte hoe het met haar gaat en of ze 'op de been blijft'. Het is nog momenteel nog de enige manier om contact te hebben.

6.10 Casus 10

Omdat we geen foto's van onze bewoners op Facebook zetten, doen we dat ook niet met foto's van onze bewoners die deelnamen aan de Special Olympics. Daarop kwamen opmerkingen van ouders die zeiden: "Zijn jullie daar dan niet fier op?"

6.11 Casus 11

We hebben strikte regels en plaatsen geen herkenbare foto's van cliënten die daarvoor geen toestemming gaven op Facebook. Dat zorgt voor twee vragen:

1. Sommige vrijwilligers en cliënten zetten echter wel foto's van die cliënten op hun Facebookprofiel. Hoe daarop reageren?
2. Omdat we moeten uitkijken wie er op de foto's staat geeft zo'n fotoreportage vaak een vertekend beeld van (de aanwezigheid van mensen op) onze activiteiten. Hoe dit oplossen?

6.12 Casus 12

We hebben een gesloten Facebookgroep met onze personeelsleden waarbij we op een moodboard muziek delen met een onderschriftje over hoe het dat moment op 't werk was ... al snel werd dit een online ventileerplek. Toen de directie dit vernam, moest de groep opgedoekt worden. Terecht?

6.13 Casus 13

Je cliënt laat telefonisch weten dat de face-to-face-afspraak niet kan plaats vinden omdat ze ziek is. Via je Facebook werkprofiel zie je dat die cliënt op dat moment ergens incheckt (vb. WasBar Gent). Het telefonisch berichtje en haar Facebookstatus kloppen dus niet. Wat doe je (niet)? (Hoe) Maak je dit bespreekbaar?

7 Algemene adviezen

Hieronder staan ‘algemene adviezen’ – vaak onliners zelfs – uit diverse bronnen (Gulden, 2015; Hansen, 2015; Janssens, 2014; Rousseau e.a., 2013) die toch een stevige houvast kunnen betekenen bij het afwegen wat wel of niet gecommuniceerd kan worden op sociale netwerksites.

Vink die adviezen aan die voor jou stimulerende formuleringen zijn om je communiceren op sociale netwerksites richting te geven:

Mogelijke richtinggevende adviezen	✓
Algemene adviezen	
▪ Als je twijfelt om een bericht/foto/... te plaatsen of niet, doe het dan niet	
▪ Gebruik je gezond verstand	
▪ Blijf altijd respectvol als je spreekt over anderen	
▪ Wat zou je in soortgelijke offline situaties doen?	
▪ Hou je aan de ‘netiquette’	
▪ Denk even na voor je iets plaatst op sociale media. Felle emoties zijn slechte raadgevers.	
▪ Respecteer de vrije meningsuiting... ook op sociale netwerksites	
Adviezen i.v.m. respect voor privacy en vertrouwelijkheid	
▪ Hou je aan je beroepsgeheim of discretieplicht	
▪ Garandeer vertrouwelijkheid van cliëntgegevens en/of anonimiteit van de cliënt	
▪ Ga zorgvuldig om met het online delen van informatie die tot cliënten te herleiden is	
▪ Deel geen foto's of filmpjes van volwassen cliënten zonder hun toestemming	
▪ Vraag de cliënt toestemming voor het (geanonimiseerd) gebruik van zijn casus	
▪ Hoe zou je zelf willen vermeld worden als je cliënt was?	
▪ Spreek met en over anderen zoals je zelf wil aangesproken worden	
▪ Deel geen info waarvan je niet graag zou hebben dat dit over jou in de krant zou komen	
Adviezen i.v.m. delen van informatie binnen collegiaal consult en aan derden	
▪ Zorg er ook bij online collegiaal consult voor dat de cliënt niet traceerbaar is	
▪ Communiceer bij collegiaal consult enkel ‘need to know’ is en ‘vermijd’ ‘nice to know’	
▪ Ben jij beter geplaatst om bepaalde info over te maken aan iemand dan de cliënt zelf?	
Adviezen i.v.m. bewustzijn van de openbaarheid van de informatie op sociale netwerksites	
▪ Wees je bewust van de reikwijdte/impact die sociale netwerksites kunnen hebben	
▪ Werp een kritische blik op je privacy-instellingen op de sociale netwerksite	
▪ Vermijd uitspraken op SNS die je ook niet bij de koffie of op het journaal zou doen.	
▪ Bedenk dat sociale media werken zoals roddels op de markt. Maar dan wereldwijd.	
▪ Weet dat info op sociale media niet of moeilijk gewist kan worden.	
Adviezen i.v.m. je relatie met cliënten op sociale netwerksites	
▪ Word geen vrienden met huidige of voormalige cliënten op sociale netwerksites	
▪ Communiceer je via sociale netwerksites, zorg dan voor relevante info voor je cliënten	
Adviezen i.v.m. het feit dat je communiceert als medewerker van een organisatie	
▪ Blijf altijd respectvol naar collega's en de organisatie	
▪ Deel geen foto's of filmpjes van collega's zonder hun toestemming	
▪ Hou je aan de algemene gedragsregels en sociale mediarijlijnen van je organisatie	
▪ Spreek je collega's er op aan als ze ‘onverstandige’ of onprofessionele info publiceren	
Adviezen i.v.m. het zelf bepalen van grenzen en mogelijkheden van je privacy	
▪ Bepaal zelf je grenzen – binnen de gedragsregels van je organisatie	
▪ Scheid waar nodig je persoonlijke en professionele activiteiten op social media	
▪ Let goed op de instellingen van je social mediaprofielen	
▪ Creëer mogelijks twee profielen: een privéprofiel en een werkprofiel	

8 Checklist

Nog belangrijker dan algemene richtlijnen zijn de concrete afspraken en houvasten die je in je organisatie maakt. Onderstaande checklists kunnen je daarbij van dienst zijn:

8.1 Privacy en toelatingen

Wat kan je (laten) 'posten'	nooit	met toelating	altijd (dit is niet relevant)	Onder voorwaarden of omstandigheden
Foto of film waarop individuen niet herkenbaar zijn				
Foto of film met duidelijk herkenbare cliënten of medewerkers				
Foto of film met duidelijk herkenbare supporters				
Foto of film met duidelijk herkenbare kinderen				
De volledige naam van cliënten of gebruikers				
Informatie over de diensten die je biedt aan een cliënt of gebruiker				
Tag van naam op foto (aanduiden van de naam bij een gezicht)				
Tag van plaats op foto (inchecken of meedelen van een locatie bij een foto)				
...				
...				

Bron: Berry, A., Pope, E., Bernard, C. & Andrei, K. (2013) The nonprofit social media decision guide. Portland: Idealware

8.2 Over (de grens tussen) persoonlijke en professionele communicatie

Wat mag je posten?	Altijd OK	Nooit OK	OK onder omstandigheden
Posten als organisatie op de organisatiepagina of -account			
Persoonlijke info van medewerkers over werkgebonden topics			
Persoonlijke info van medewerkers over niet-werkgebonden items (verjaardag, huwelijk, ...)			
Persoonlijke opinies (anoniem)			
Persoonlijke opinies (ondertekend)			
Posten als medewerker op de organisatiepagina of -account			
Officiële standpunten/antwoorden van de organisatie			
Persoonlijke opinies			
Persoonlijke weetjes			
Posten als vrijwilliger op de organisatiepagina of -account			
Officiële standpunten/antwoorden van de organisatie			
Persoonlijke opinies			
Persoonlijke weetjes			
Posten als medewerker of vrijwilliger op een persoonlijke account/pagina			
Persoonlijke opinie over de organisatie			
Berichten over activiteiten of informatie over de organisatie			
Commentaren op informele of interne gebeurtenissen in de organisatie			
Connecteren (vriend worden van ...) met cliënten van de organisatie			

Bron: Berry, A., Pope, E., Bernard, C. & Andrei, K. (2013) The nonprofit social media decision guide. Portland: Idealware

9 Meer informatie

Baelden, D.; Bens J. & Saelens, R. (2014) Sociale media op het werk in 15 vragen. Brussel: EMSOC.

Berry, A., Pope, E., Bernard, C. & Andrei, K. (2013) The nonprofit social media decision guide. Portland: Idealware

Buelens, V. & Stroobants, P. (2012) Is 'facebooken' een werkwoord? Een praktische juridische analyse van sociale media op de werkvloer. Mechelen: Kluwer.

Franssen, V. & Vanhove, T. (2015) Juridische aspecten in het omgaan met sociale netwerksites vanuit sociaal werkorganisaties – interview met Peter-Jan Valgaeren. [niet gepubliceerd artikel] Impulsdag Sociaal werk netwerk online. Mechelen: Arteveldehogeschool – Cera, 2 april 2015.

Gulden, M. & Van der Wurff, J. (2015) Social media in zorg en welzijn. Schiedam: Scriptum

Hansen, B. (2015) Hoe meer zieken, hoe meer vreugd? Ethiek in het omgaan met sociale netwerksites vanuit sociaal werkorganisaties. [powerpointpresentatie] Impulsdag Sociaal werk netwerk online, Mechelen: Arteveldehogeschool – Cera (2 april 2015)

Janssens, I. & Meerbergen, J. (2014) To Facebook or not to Facebook? Tips over het ethisch gebruik van sociale media. In Eclips 2014, n° 4.

Rousseau, J. & Plets, I. (2013) Sociale media en arbeidsrecht – een praktische leidraad voor socialemediarichtlijnen. In: Valcke, P., Valgaeren, PJ en Lievens, E. (2013) Sociale media – actuele juridische aspecten. Antwerpen: Intersentia

Saelens, R. (2015) Het gebruik van sociale netwerksites op de werkplaats: wat mag en wat mag niet? [niet gepubliceerd artikel] Impulsdag Sociaal werk netwerk online. Mechelen: Arteveldehogeschool – Cera – 2 april 2015

Stokx, R. & Faes, L. Discretieplicht, beroepsgeheim en privacywetgeving. [powerpointpresentatie] VLHORA – VLIR – studievoormiddag 2 december 2013.

Valgaeren, P.-J. (2015) Sociale media: actuele juridische aspecten. Brussel: Iminds [niet gepubliceerde presentatie] Impulsdag Sociaal werk netwerk online. Mechelen: Arteveldehogeschool – Cera – 2 april 2015

Verhaert, J. & Lievens, E. (2015) Wat is het portretrecht of het recht op afbeelding? Geraadpleegd op <http://mediawijs.be/dossiers/dossier-medimakers/wat-het-portretrecht-het-recht-op-afbeelding> op 20 juli 2015.

‘Sociaal werk netwerkt online’ bevat veel meer

Deze tekst maakt deel uit van de website www.sociaal-werk-netwerkt-online.be
Deze website bevat een gps en tools voor beroepskrachten uit sociaal werkorganisaties die professioneel willen communiceren op sociale netwerksites:

Een e-book

Een gps naar sociale netwerksites met tips en aanbevelingen voor beroepskrachten van organisaties in welzijnswerk en gezondheidszorg.

14 teksten rond verdiepende invalshoeken

- Technische werken
- Werken met beelden
- Spelregels van sociale media
- Monitoren van sociale media

- Sociale mediabeleid
- Deontologie
- Samenwerken
- Communicatiemix

- Doel, doelgroep en stijl
- Plannen van info
- Interactie
- Boosten van info

- Mediawijze cliënten en medewerkers
- Mediawijze organisatie

Ondersteunende tools

checklists

filmpjes

afwegingen

inspirerende praktijken

stappenplan/ infographics

links

literatuur

Dit project kwam tot stand dankzij de medewerking en inbreng van meer dan 50 sociaal werkers.
Dit project is een initiatief van

